

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Siedemnaste sprawozdanie z postępów w realizacji strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi – (2014/I)

(2014/C 385/02)

I. WPROWADZENIE

Siedemnaste sprawozdanie z postępów w realizacji strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi dotyczy działań UE w pierwszej połowie 2014 r. (od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 30 czerwca 2014 r.). Sprawozdanie zostało przygotowane przez stanowiący część ESDZ Dział ds. Broni Masowego Rażenia, Broni Konwencjonalnej i Przestrzeni Kosmicznej, we współpracy z innymi właściwymi służbami ESDZ i Komisji Europejskiej. W okresie sprawozdawczym UE nadal poruszała kwestie związane z BSiL i amunicją do tych rodzajów broni na wszystkich forach wielostronnych, jak również w ramach dialogu politycznego prowadzonego z państwami trzecimi w kontekście odpowiednich instrumentów międzynarodowych, takich jak program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką oraz zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach oraz międzynarodowy instrument umożliwiający państwom identyfikowanie i śledzenie, w odpowiednim czasie i w niezawodny sposób, nielegalnej broni strzeleckiej i lekkiej (międzynarodowy instrument umożliwiający śledzenie). Przyjęcie traktatu o handlu bronią w 2013 r. stanowi zapowiedź uzupełnienia i pogłębienia prac prowadzonych w ramach instrumentów ONZ, takich jak program działania ONZ oraz protokołów o handlu bronią. Włączenie kwestii BSiL do zakresu traktatu o handlu bronią wprowadza prawnie wiążące obowiązki i nowe normy w zakresie uregulowania legalnych transferów tej broni, co w jeszcze większym stopniu ograniczy ryzyko przenikania BSiL na nielegalny rynek. W przedmiotowym okresie UE kontynuowała również realizację różnorodnych projektów dotyczących zwalczania nielegalnego handlu i nadmiernego gromadzenia BSiL i amunicji do tych rodzajów broni.

II. REALIZACJA PLANU DZIAŁANIA PRZEWIDZIANEGO W STRATEGII UE DOTYCZĄCEJ
BSiLII.1. **Skuteczny multilateralizm służący wypracowaniu globalnych, regionalnych i krajowych mechanizmów, które mają przeciwdziałać dostawom i destabilizującemu rozprzestrzenianiu BSiL i amunicji do tych rodzajów broni**

- a) *Realizacja Programu działania ONZ z 2001 r. na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką oraz zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach*

UE aktywnie uczestniczyła w (piątym) odbywającym się co dwa lata posiedzeniu państw poświęconym wdrażaniu oenztetowskiego programu działania w zakresie BSiL („BMS5”), które miało miejsce w Nowym Jorku w dniach 16–20 czerwca 2014 r. W ramach przygotowań do „BMS5” UE przedłożyła dokument roboczy⁽¹⁾ określający najważniejsze jej zdaniem kwestie, które należy poruszyć na posiedzeniu, i brała aktywny udział we wszystkich nieformalnych konsultacjach.

W dokumencie końcowym „BMS5” uwzględniono istotne priorytety UE, takie jak: koncentrowanie się na bezpieczeństwie fizycznym i zarządzaniu zapasami (zamieszczono m.in. odniesienie do międzynarodowych standardów i wytycznych w tej dziedzinie); śledzenie nielegalnej broni w sytuacjach konfliktowych i pokonfliktowych;

⁽¹⁾ <http://www.un-arm.org/BMS5/documents/BMS5-WP-EU-20140425.pdf>

odniesienie do wstępnego sprawozdania Sekretarza Generalnego ONZ dotyczącego wpływu rozwoju technologicznego na produkcję broni strzeleckiej i technologię znakowania, ewidencji i śledzenia; zalecenie, by na otwartym spotkaniu ekspertów rządowych w 2015 r. dokładniej zająć się tą drugą kwestią, a także uznanie, że nielegalna BSiL wpływa destrukcyjnie na cywilów, zwłaszcza kobiety i dzieci. Niestety w dokumencie końcowym nie ujęto innych kwestii, takich jak odniesienia do traktatu o handlu bronią i do rezolucji RB ONZ nr 2117 oraz wyraźne uwzględnienie amunicji.

O uwidocznienie UE na „BMS5” zadbano między innymi przez aktywne uczestniczenie w procesie negocjacji, w tym poprzez wydanie czterech oficjalnych oświadczeń na posiedzeniach plenarnych, a także wniesienie wkładu w imprezy towarzyszące, w m.in. międzynarodową inaugurację finansowanego przez UE projektu iTrace (zob. niżej).

W ramach uzupełnienia politycznych wysiłków UE podejmowanych na szczeblu ONZ w odniesieniu do promowania bardziej systematycznego śledzenia BSiL w strefach objętych konfliktem i strefach pokonfliktowych Rada przyjęła dnia 25 listopada 2013 r. decyzję 2013/698/WPZiB⁽¹⁾ służącą ustanowieniu dostępnego i przyjaznego użytkownikom globalnego mechanizmu raportowania w zakresie nielegalnej BSiL i innej nielegalnej broni konwencjonalnej oraz amunicji („iTrace”) w celu zmniejszenia ryzyka nielegalnego handlu nimi. System ten służy śledzeniu nielegalnej BSiL i innej nielegalnej broni konwencjonalnej oraz amunicji, a także oznaczaniu szczególnych rodzajów broni, dostawców, kierunków transferu i nielegalnych odbiorców. System iTrace, koncentrujący się na regionach dotkniętych konfliktami i wykorzystujący informacje z badań terenowych oraz już istniejącą istotną z politycznego punktu widzenia dokumentację na temat transferów BSiL i innej broni konwencjonalnej oraz amunicji, ma być pierwszym globalnym mechanizmem pozwalającym monitorować handel bronią w sposób systematyczny. Ma on również pomóc w monitorowaniu wdrażania traktatu o handlu bronią, dostarczać wyczerpujące informacje w celu wsparcia przeglądów wdrażania tego traktatu i zwiększyć zdolności rządów poszczególnych państw do przewidzenia skutków decyzji o udzieleniu pozwolenia na wywóz uzbrojenia.

W pierwszej połowie 2014 r. agencja wykonawcza tej decyzji Rady, czyli *Conflict Armament Research*, pracowała nad techniczną stroną systemu iTrace i przeprowadziła pierwsze badania terenowe w kilku państwach (Republice Środkowoafrykańskiej, Demokratycznej Republice Konga, Iraku, Somalii, Sudanie Południowym i Syrii), aby zasilić system danymi w czasie rzeczywistym. Ponadto agencja *Conflict Armament Research* w dniu 17 czerwca zorganizowała międzynarodową inaugurację iTrace przy okazji BMS5, a także – w tym samym miesiącu – przedstawiła ten projekt podczas innych imprez informacyjnych w Waszyngtonie i Nairobi. Pełne uruchomienie dostępnego publicznie internetowego portalu umożliwiającego tworzenie map w ramach systemu iTrace zaplanowano na koniec października 2014 r.

W ramach decyzji Rady w sprawie wspierania działalności Biura ONZ ds. Rozbrojenia (UNODA) w celu realizacji programu działania ONZ (decyzja Rady 2011/428/WPZiB z dnia 18 lipca 2011 r.)⁽²⁾ wsparcie udzielone państwom w pierwszym półroczu 2014 r. służyło osiągnięciu pełnego i skutecznego wprowadzenia w życie międzynarodowego instrumentu umożliwiającego śledzenie (ITI), i między innymi miało formę regionalnego zaawansowanego szkolenia w zakresie planowania i wdrażania krajowych programów znakowania, ewidencjonowania i śledzenia broni (Lomé, Togo, 18–19 marca 2014 r.). Warsztaty te umożliwiły krajowym ekspertom z państw ECOWAS (Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej) włączenie – w sposób kompleksowy i trwałe – wzorcowych rozwiązań dotyczących wprowadzania ITI do ich krajowych działań w zakresie znakowania, rejestrowania i śledzenia. W ramach tego szkolenia posłużono się wytycznymi w zakresie znakowania, ewidencjonowania i śledzenia (MRTG), które opracowano specjalnie na potrzeby państw Afryki Subsaharyjskiej i które spotkały się z bardzo pozytywnym przyjęciem ze strony uczestników. Dzięki przeprowadzonym warsztatom trwające obecnie dostarczanie maszyn znakujących broń do Burkina Faso, Nigru i Sierra Leone odbywa się przy zapewnionym wysokim poziomie wiedzy i umiejętności krajowych organów państw beneficjentów.

W ramach tej samej decyzji Rady, UNODA kontynuowało ponadto zapewnianie wsparcia we wdrażaniu międzynarodowych wytycznych technicznych dotyczących amunicji (IATG), w szczególności w Afryce i Ameryce Łacińskiej. W tym kontekście w dniach 14–17 kwietnia 2014 r. UNODA, wraz ze swoim Regionalnym Ośrodkiem ds. Pokoju i Rozbrojenia w Afryce (UNREC), zorganizowało w stolicy Kenii – Nairobi zaawansowane szkolenie w zakresie IATG dla państw południowej i wschodniej Afryki. Było to pierwsze w historii szkolenie w zakresie IATG zorganizowane w ramach programu ONZ *SaferGuard* w Afryce.

Jeśli chodzi o Amerykę Łacińską, zaawansowane szkolenie w zakresie IATG zostało przeprowadzone w stolicy Paragwaju – Asunción w dniach 24–28 marca 2014 r. przez UNODA i jego Regionalny Ośrodek ds. Pokoju i Rozbrojenia w Ameryce Łacińskiej i Regionie Karaibów (UNLIREC) przy współpracy ze Stowarzyszeniem Ośrodków Szkoleniowych w zakresie Utrzymywania Pokoju w Ameryce Łacińskiej (ALCOPAZ).

⁽¹⁾ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:JOL_2013_320_R_0034_01

⁽²⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:188:0037:0041:EN:PDF>

Oba wspomniane szkolenia zapewniły wysoki poziom wiedzy na temat konkretnych zagadnień technicznych. W dokonanej następnie ocenie szkolenia uczestnicy zwrócili uwagę na szereg kluczowych kwestii wyniesionych z kursu, między innymi na konieczność wprowadzenia regularnych inspekcji miejsc przechowywania materiałów wybuchowych oraz na zmniejszenie ryzyka pożaru w składach amunicji i w ich otoczeniu. Ponadto jeden z uczestników pracuje obecnie nad zmianą polityki egzekwowania prawa w swoim kraju, tak by była bardziej spójna z IATG.

W wybranych państwach Afryki i Ameryki Łacińskiej oprócz zaawansowanych szkoleń prowadzono doradztwo w miejscu pracy. W Togo i Liberii odbyły się specjalistyczne szkolenia krajowe, które miały formę intensywnych warsztatów prowadzonych w małych grupach i skierowanych konkretnie do decydentów politycznych i organów krajowych, a ich celem było rozwiązanie różnorodnych problemów zgłaszanych przez te osoby. W stolicy Liberii – Monrowii odbyła się nieformalna wizytacja w głównym magazynie amunicji. Zauważono, że wiele technik i procedur przedstawionych podczas zaawansowanego szkolenia zostało wdrożonych, a nacisk należy położyć na utrzymanie tych praktyk w przyszłości, gdy istniejące krajowe zapasy zaczną się powiększać. W Ameryce Łacińskiej przeprowadzono sześć ocen technicznych paragwajskich magazynów amunicji i broni. W tym celu jako podstawę oceny zastosowano listę kontrolną w zakresie zmniejszania ryzyka IATG. Na podstawie oceny poszczególnych magazynów, organom krajowym zalecono konkretne środki służące bezpieczniejszemu i pewniejszemu zarządzaniu zapasami amunicji, a także wprowadzenie standardów IATG. Ponadto UNODA zorganizowało wraz z UNLIREC intensywne krajowe warsztaty w stolicy Peru – Limie dla tamtejszych organów; trwały one 3 dni i dotyczyły konkretnych zagadnień związanych z IATG. Krajowe organy nie przeszły nigdy wcześniej takiego specjalnego szkolenia dotyczącego międzynarodowych standardów w zakresie zarządzania zapasami amunicji, zatem wspomniane warsztaty pozwoliły wypełnić tę lukę w ich programie szkoleniowym.

Ponadto w dniach 29–30 kwietnia 2014 r. w siedzibie ONZ w Nowym Jorku odbyło się posiedzenie inauguracyjne rady przeglądu technicznego oenztetowskiego programu *SaferGuard* i grupy ds. strategicznej koordynacji wdrażania międzynarodowych wytycznych technicznych dotyczących amunicji (IATG). Na tym posiedzeniu inauguracyjnym zebrała się po raz pierwszy rada przeglądu technicznego oenztetowskiego programu *SaferGuard* oraz główne zainteresowane strony i partnerzy wykonawczy zajmujący się IATG. Partnerzy wykonawczy omówili swoje doświadczenia dotyczące stosowania IATG w sytuacjach pokonfliktowych, na przykład w Libii, Mali i Sudanie Południowym.

Ponadto IATG cieszy się coraz większym zainteresowaniem państw NATO, a ekspert z działającego w ramach Rady Bezpieczeństwa ONZ panelu zajmującego się Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną wskazał także na potrzebę objęcia pomocą w ramach oenztetowskiego programu *SaferGuard* państw nakładających zakazy na towary niebezpieczne zajęte w kontekście wdrażania wielokrotnie nakładanego przez Radę Bezpieczeństwa embarga na broń. Z tych ożywionych i intensywnych dyskusji jasno wynikało, że wspierany przez UE oenztetowski program *SaferGuard* oraz IATG obejmują swoim zasięgiem coraz większy krąg państw, a także znajdują punkty styżne z odnośnymi organami ONZ oraz organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi.

b) *Traktat o handlu bronią*

UE wyraża zadowolenie z pomyślnego przyjęcia w 2013 r. traktatu o handlu bronią i jest głęboko przekonana, że – jeżeli zostanie on powszechnie i skutecznie wdrożony – może wyraźnie przyczynić się do tego, by legalne międzynarodowe transfery broni przebiegały w sposób bardziej odpowiedzialny i przejrzysty, oraz istotnie pomóc w zwalczaniu nielegalnego lub nieregulowanego handlu bronią konwencjonalną. Z myślą o tym celu UE zamierza wspierać upowszechnianie oraz pełne i skuteczne wdrożenie traktatu i w związku z tym przyjęta została decyzja Rady 2013/768/WPZiB⁽¹⁾ w sprawie działań UE wspierających wdrożenie traktatu o handlu bronią. Ta decyzja Rady zapewni znaczne środki finansowe na rzecz traktatu o handlu bronią oraz będzie stanowić istotne wsparcie dyplomatyczne dla UE w kontaktach z państwami trzecimi dotyczących przystąpienia do traktatu o handlu bronią. Wdrażanie tej decyzji Rady rozpoczęto w pierwszej połowie 2014 r., a jej agencją wykonawczą jest Niemieckie Federalne Biuro Gospodarki i Kontroli Wywozu („BAFA”). Prowadzona jest obecnie selekcja pierwszych państw beneficjentów w oparciu o ich wnioski.

Włączenie kwestii BSiL do zakresu traktatu o handlu bronią stanowiło ważny krok, a bardziej rygorystyczne kontrole legalnych międzynarodowych transferów BSiL obejmujące, na przykład, solidniejsze kontrole i zabezpieczenia względem użytkownika końcowego, jak również środki minimalizujące przenikanie broni mogą w jeszcze większym stopniu ograniczyć ryzyko przenikania BSiL na nielegalny rynek. W związku z tym traktat o handlu bronią będzie również uzupełniać i wzmacniać inne odpowiednie instrumenty ONZ, takie jak program działania ONZ oraz protokół przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją (protokół o handlu bronią).

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:341:0056:0067:EN:PDF>

Wszystkie państwa członkowskie UE podpisały traktat o handlu bronią od momentu jego otwarcia do podpisu w dniu 3 czerwca 2013 r., a do końca okresu sprawozdawczego, czyli do dnia 30 czerwca 2014 r., 21 państw członkowskich UE złożyło stosowne instrumenty ratyfikacji; dzięki temu osiągnięcie progu 50 państw, które ratyfikowały ten traktat, wymaganego do jego wejścia w życie jest coraz bliższe. Oczekuje się, że wkrótce inne państwa członkowskie UE złożą swoje instrumenty ratyfikacji, jako że ich krajowe procedury ratyfikacji są już bardzo zaawansowane. W ramach WPZiB w okresie sprawozdawczym państwa członkowskie UE wspólnie pracowały nad zidentyfikowaniem punktów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w ramach zbliżających się przygotowań do pierwszej konferencji państw-stron traktatu o handlu bronią, która ma zostać zwołana w 2015 r. i której powodzenie powszechnie uznaje się za niezwykle ważne dla utrzymania impulsu politycznego związanego z procesem dotyczącym tego traktatu.

- c) *Realizacja Protokołu przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (UNTOC)*

Po przyjęciu przez Radę w dniu 11 lutego 2014 r. decyzji Rady w sprawie zawarcia Protokołu przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją („protokół o handlu bronią”), uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, protokół ten wszedł w życie w dniu 3 kwietnia 2014 r.

W ramach długookresowego komponentu Instrumentu na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju (IcSP), dotyczącego zagrożeń globalnych i transregionalnych, znanego wcześniej jako Instrument na rzecz Stabilności (IfS), od marca 2011 r. trwa realizacja projektu wdrażanego przez Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC) mającego na celu zapobieganie międzynarodowemu nielegalnemu handlowi bronią palną i zwalczanie tego procederu poprzez propagowanie ratyfikacji i wprowadzania w życie protokołu o handlu bronią. Zakres geograficzny projektu obejmuje Afrykę Zachodnią (Benin, Burkina Faso, Gambię, Ghanę, Mali, Mauretanię, Senegal, Togo) oraz Amerykę Południową (Argentynę, Boliwię, Brazylię, Chile, Paragwaj, Urugwaj). W pierwszej połowie 2014 r. UNODC nadal zapewniał dostosowane do potrzeb odbiorców wsparcie ustawodawcze na rzecz państw uczestniczących w tym projekcie, aby pomóc im w zmianie lub dostosowaniu ustawodawstwa krajowego do celów wprowadzenia w życie postanowień protokołu o handlu bronią. W rezultacie Boliwia przyjęła nowe ustawodawstwo dotyczące broni, uwzględniając większą część zaleceń UNODC. W ramach tego projektu podjęto także działania w zakresie budowania zdolności, w tym warsztaty szkoleniowe dla osób zajmujących się wymiarem sprawiedliwości w sprawach karnych z pięciu państw uczestniczących; warsztaty te obejmowały swoim zakresem dochodzenie i ściganie w związku z nielegalnym handlem bronią, uwzględniając przekrojowe zagadnienia związane z gwarancjami dotyczącymi praw człowieka. Stosownie do potrzeb zgłoszonych przez władze w Beninie, w ścisłej koordynacji z regionalnym ośrodkiem UNODA dostarczono maszynę do znakowania. Ponadto kontynuowano współpracę z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, zarówno poprzez angażowanie ich w działania w zakresie pomocy ustawodawczej, jak i poprzez specjalne moduły szkoleniowe przeznaczone dla organizacji pozarządowych. UNODC kontynuowało także gromadzenie danych dotyczących zajętej broni palnej, jej części i komponentów oraz amunicji, do celów badań nad handlem bronią rozpoczętych pod koniec 2013 r. Badanie to ma służyć lepszemu zrozumieniu problemu handlu bronią, ujawnieniu ewentualnych tras nielegalnego handlu bronią palną i wskazaniu nowych lub pojawiających się tendencji w tym handlu, a także określenie wzajemnych powiązań i transnarodowego charakteru tego zjawiska. Projekt ten został przedłużony bez dodatkowych kosztów i będzie realizowany do marca 2015 r.

W ramach długookresowego komponentu Instrumentu na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju UE udzielała ponadto pomocy finansowej Interpolowi na utworzenie i uruchomienie bazy danych do śledzenia i identyfikowania zagubionej, ukradzionej, sprzedanej i przemyconej broni palnej (iARMS) za pośrednictwem systemu Interpolu I-24/7; baza ta ma ułatwić regionalną i ponadregionalną wymianę informacji i współpracę dochodzeniową między organami ścigania. Od stycznia 2013 r. trwa drugi etap tego projektu, obejmujący globalne wdrożenie systemu, po pomyślnym opracowaniu i przetestowaniu projektu w ramach pierwszego etapu (2011–2012). Celem 2-letniego drugiego etapu (lata 2013–2014) jest zwiększenie funkcjonalności systemu i uczynienie iARMS dostępnym dla wszystkich 190 członków Interpolu. Projekt przewiduje także związane z tym budowanie zdolności, szkolenie, jak również usługi w zakresie wywiadu kryminalnego dotyczącego działalności przestępczej mającej związek z bronią palną. W pierwszym półroczu 2014 r. liczba państw, które wyraziły wolę korzystania z iARMS, zwiększyła się ze 107 do 124, a jeśli chodzi o zakres użytkowania systemu w drugim kwartale tego roku odnotowano znaczny wzrost, zwłaszcza pod względem wniosków o śledzenie. Wyzwaniem jest wciąż zwiększenie ilości dostarczanych danych, jako że iARMS zawiera obecnie ponad 300 000 wpisów; aby rozwiązać ten problem Interpol zwiększa liczbę działań informacyjnych; obejmuje np. udział w piątym odbywającym się co dwa lata posiedzeniu państw poświęconym wdrażaniu oenzetowskiego programu działania w zakresie BSIL, połączony z ukierunkowanymi warsztatami szkoleniowymi. W tym celu w okresie między styczniem a czerwcem 2014 r. przeprowadzono sześć szkoleń dotyczących iARMS – z czego pięć miało zakres regionalny i objęło 46 państw głównie z Afryki i Europy. Trwają przygotowania do trzeciego etapu, zaplanowanego na początek 2015 r., którego celem będzie utrwalenie osiągnięć pierwszych dwóch etapów, wspieranie stosowania iARMS na całym świecie i wykorzystanie synergii z powiązаныmi systemami, w UE i poza nią.

W pierwszej połowie 2014 r. Komisja rozpoczęła wdrażanie idei zawartych w komunikacie pt. „Broń palna a bezpieczeństwo wewnętrzne UE: ochrona obywateli i zakłócanie nielegalnego handlu”⁽¹⁾, który przyjęła w dniu 21 października 2013 r. W pierwszej kolejności Komisja rozpoczęła definiowanie odnośnego „pakietu w sprawie broni palnej 2015”, ewentualnie z wnioskami ustawodawczymi, po pierwsze w sprawie pozbawiania broni palnej cech użytkowych oraz procedur znakowania, a po drugie w sprawie ujednoczenia sankcji karnych za nielegalny handel bronią palną. Zakończono dwa badania przygotowawcze dotyczące zmiany ustawodawstwa UE, które zostaną opublikowane we wrześniu 2014 r. Grupa ekspertów ds. działań przeciwko nielegalnemu handlowi bronią palną w celu ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego UE zebrała się dwukrotnie, aby przedstawić istotne propozycje dotyczące priorytetów politycznych i ogólnej treści wspomnianych dwóch badań przygotowawczych.

Trwa wdrażanie planu działania UE dotyczącego broni palnej na lata 2014–2017, który Rada przyjęła w grudniu 2013 r. Zjednoczone Królestwo przewodniczy pierwszej wspólnej operacji dotyczącej sprawdzania przesyłek ekspresowych. Europol pracuje nad specjalną inicjatywą promującą dogłębnější analizę tego typu przestępczości, obejmującą gromadzenie odnośnych danych. Europejskie Kolegium Policyjne rozpoczęło pierwszy program szkoleniowy dotyczący broni palnej.

Jeśli chodzi o przedsięwzięcia zaplanowane na drugą połowę 2014 r., w dniu 23 października 2014 r. Komisja będzie gospodarzem posiedzenia wspólnego komitetu ekspertów ds. broni palnej z UE i Bałkanów Zachodnich, na którym to posiedzeniu zostanie omówiony operacyjny plan działania UE-Bałkany Zachodnie dotyczący nielegalnego handlu bronią palną. W dniu 24 października 2014 r. Komisja będzie gospodarzem panelu wysokiego szczebla pod hasłem „Strategia w zakresie broni palnej: rok później”, w ramach którego praktycy i decydenci polityczni podsumują różnorodne inicjatywy podjęte na mocy komunikatu z 2013 r. dotyczącego broni palnej oraz zapewnią polityczne i praktyczne wskazówki co do jego wdrażania.

d) *Kontrola wywozu*

W pierwszej połowie 2014 r. kontynuowano wdrażanie decyzji Rady 2012/711/WPZiB⁽²⁾ w sprawie wsparcia dla działań Unii mających na celu propagowanie wśród państw trzecich kontroli wywozu uzbrojenia oraz zasad i kryteriów wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB. Kontynuowane były działania informacyjne dotyczące kontroli wywozu, prowadzone przez Niemieckie Federalne Biuro Gospodarki i Kontroli Wywozu („BAFA”), i objęły zorganizowanie w maju 2014 r. seminarium regionalnego dla państw Europy Południowo-Wschodniej w stolicy Albanii – Tiranie. Ponadto odbyły się dwa warsztaty w zakresie przeglądu prawa – w Czarnogórze (w marcu 2014 r.) i Gruzji (w maju 2014 r.) służące wsparciu tych państw w procesie przeglądu ich proponowanego ustawodawstwa dotyczącego kontroli wywozu. W ramach kontynuacji działań związanych z przeglądem prawa w Gruzji, w maju 2014 r. zorganizowano wymianę pracowników. W okresie sprawozdawczym odbyły się także trzy wizyty studyjne: dwie ukierunkowane na urzędników z państw będących partnerami w ramach Partnerstwa Wschodniego (gospodarzami wizyt były: Republika Czeska – w styczniu 2014 r. i Bułgaria – w kwietniu 2014 r.), a jedna z udziałem urzędników z państw południowego sąsiedztwa (gospodarzem była Francja – w kwietniu 2014 r.). Ponadto marcu 2014 r. w Brukseli dokonano śródkresowej oceny działań informacyjnych prowadzonych na mocy decyzji Rady 2012/711/WPZiB (a także w ramach programu informacyjnego UE w zakresie kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania).

II.2. Kwestie BSiL w ramach dialogów politycznych z państwami trzecimi i organizacjami regionalnymi, klauzule o BSiL

Kwestie BSiL były uwzględniane w wielu regularnych dialogach politycznych UE z państwami trzecimi i we współpracy z organizacjami regionalnymi. W okresie sprawozdawczym główny doradca i specjalny wysłannik UE ds. nieproliferaacji i rozbrojenia odbył spotkania w ramach dialogu politycznego na temat nieproliferaacji i rozbrojenia z Rosją, USA, Japonią i Argentyną. Rozpoczął dialogi na temat nieproliferaacji i rozbrojenia z Indiami (New Delhi, 16 maja) i Pakistanem (Islamabad, 16 czerwca). Wysłannik przeprowadził także wiele innych dwustronnych konsultacji z różnymi podmiotami, w tym przy okazji ważnych wydarzeń, takich jak posiedzenie grupy dyrektorów ds. nieproliferaacji w ramach G8 w Petersburgu (z Japonią), posiedzenie komitetu przygotowawczego traktatu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej w Nowym Jorku (ze Stanami Zjednoczonymi, Japonią, Chinami, Egiptem, Norwegią, Szwajcarią, Ligą Państw Arabskich, UNODA), a także konsultacje z Indonezją (Dżakarta, maj 2014 r.).

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0716:FIN:PL:PDF>

⁽²⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:321:0062:0067:EN:PDF>

Zgodnie z konkluzjami Rady w sprawie włączania kwestii BSiL do umów zawieranych przez UE z państwami trzecimi, które to konkluzje przyjęto w grudniu 2008 r., prowadzono dalsze negocjacje w sprawie włączania kwestii BSiL do odpowiednich umów, w szczególności z Brunei, Japonią, Kazachstanem i Malesją. Negocjacje te m.in. skutecznie przyczyniają się do podnoszenia wiedzy na temat unijnej polityki dotyczącej BSiL i stanowią forum umożliwiające zwiększenie wzajemnego zrozumienia odnośnych stanowisk; w ich ramach określa się możliwe obszary przyszłej współpracy i zachęca kraje partnerskie do poczynienia konkretnych postępów w odniesieniu do skutecznego wdrażania istotnych instrumentów międzynarodowych w zakresie kontroli BSiL.

II.3. Konkretny projekt pomocy UE na rzecz państw trzecich i organizacji regionalnych

a) Bałkany Zachodnie

- I. W dniu 9 grudnia 2013 r. Rada przyjęła decyzję 2013/730/WPZiB⁽¹⁾ wspierającą działania SEESAC (Centrum Kontroli BSiL dla Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej) w zakresie rozbrojenia i kontroli zbrojeń w Europie Południowo-Wschodniej, opierając się na pracach SEESAC przeprowadzonych w latach 2010–2012 na mocy decyzji Rady 2010/179/WPZiB⁽²⁾. Decyzja Rady ma wspierać działania podejmowane w Albanii, Bośni i Hercegowinie, byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii, Kosowie (*), Republice Mołdawii, Czarnogórze oraz Serbii. Przyczyni się ona m.in. do dalszego zwiększenia bezpieczeństwa zapasów, niszczenia BSiL i amunicji do tych rodzajów broni, poprawy znakowania i śledzenia BSiL, zacieśnienia współpracy regionalnej w kwestiach BSiL, a także do wsparcia gromadzenia nielegalnej BSiL znajdującej się w posiadaniu obywateli krajów Europy Południowo-Wschodniej.

Pełne wdrażanie tej decyzji Rady rozpoczęto w styczniu 2014 r. Aby zwiększyć bezpieczeństwo zapasów, w pierwszej połowie 2014 r. SEESAC podjęło działania przygotowawcze w Bośni i Hercegowinie, Kosowie (*), Mołdawii, Czarnogórze oraz byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii. Trwa odbudowa należącego do ministerstwa spraw wewnętrznych magazynu BSiL i amunicji w Kosowie (*) i zakończone zostały procedury udzielenia zamówienia, natomiast w należącym do ministerstwa obrony składzie amunicji w Brezoviku rozpoczęto udoskonalanie infrastruktury związanej z bezpieczeństwem. Ponadto SEESAC ułatwiło konsultacje w sprawie kursów i metodologii niezbędnych do opracowania szkolenia regionalnego w zakresie zarządzania zapasami. Jeśli chodzi o pozbywanie się BSiL i amunicji do tych rodzajów broni, w dniu 30 czerwca 2014 r. SEESAC koordynowało zniszczenie przeszło 1 200 sztuk BSiL w Bośni i Hercegowinie. Ponadto SEESAC ułatwiło w Bałkanach Zachodnich regionalną skoordynowaną operację niszczenia przeprowadzoną przy okazji Międzynarodowego Dnia Niszczenia Broni w dniu 9 lipca 2014 r., dzięki czemu pozbyto się ponad 5 000 sztuk BSiL w całym regionie. Aby usprawnić znakowanie i śledzenie BSiL, SEESAC prowadzi narady z odpowiednimi partnerami w Albanii, Bośni i Hercegowinie, Kosowie (*), Serbii i byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii z myślą o potwierdzeniu specyfikacji technicznej sprzętu niezbędnego w odnośnych instytucjach. We wspomnianej decyzji Rady upoważniono także SEESAC do działań na rzecz utworzenia regionalnej sieci ekspertów ds. broni palnej (SEEFEN). W maju 2014 r. do szefów komend policji, do administracji celnej w ministerstwach finansów oraz do prokuratur we wszystkich państwach będących beneficjentami projektu rozesłano zaproszenia wraz z notą wyjaśniającą, a pierwsze posiedzenie SEEFEN przewidziano 23–24 września w Durrës w Albanii. Wymianę informacji między członkami SEEFEN ułatwi internetowa platforma wymiany wiedzy, którą SEESAC właśnie tworzy. Podobnie SEESAC wspiera regionalną współpracę i wymianę informacji poprzez zwiększanie zdolności krajowych komisji ds. BSiL; w 2014 r. zorganizowano dwa oficjalne posiedzenia takich komisji – jedno w Belgradzie w Serbii, a drugie w Jahorinie w Bośni i Hercegowinie.

- II. Kontynuowano wdrażanie projektu następczego – w ramach komponentu Instrumentu na rzecz przyczyniania się Stabilności i Pokoju (IcSP) dotyczącego reagowania kryzysowego – skupiającego się na ochronie, bezpieczeństwie oraz perspektywach rozwojowych osób i lokalnych społeczności, zagrożonych przypadkowymi wybuchami w magazynach amunicji w Bośni i Hercegowinie. Szacuje się, że Bośnia i Hercegowina ma ponad 24 000 tony zapasów amunicji wojskowej, spośród których ponad 17 000 ton to materiały nietrwałe i stwarzające wysokie ryzyko niekontrolowanego wybuchu, co potencjalnie mogłoby prowadzić do ofiar w ludziach i mieć negatywne skutki dla regionu. Ministerstwo obrony Bośni i Hercegowiny nie dysponuje wystarczającymi zdolnościami, możliwościami i zasobami finansowymi, by zagwarantować odpowiednie standardy w magazynach, i w związku z tym liczy na pomoc unijną i międzynarodową w przyspieszeniu usuwania i niszczenia niewybuchów i wybuchowych pozostałości wojennych oraz w zapewnieniu większego bezpieczeństwa zapasów

⁽¹⁾ Dz.U. L 332 z 11.12.2013, s. 19.

⁽²⁾ Dz.U. L 80 z 26.3.2010, s. 48.

(*) Użycie tej nazwy nie ma wpływu na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244 (1999) oraz opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości na temat ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

Katastrofalne powodzie, które nawiedziły Bośnię i Hercegowinę w maju 2014 r., stały się przyczyną poważnego kryzysu cywilnego i humanitarnego; podejrzewa się, że miny znajdują się na ponad 70 % zalanych obszarów, a w wyniku spowodowanych przez powódź przeszło 2 000 osuwisk niewykryte wcześniej miny znalazły się w wodzie i na brzegach rzek, co stanowi oczywiste zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności cywilnej. Komisja ds. rozminowywania BiH przekazała ministerstwu obrony 4 miliony m² obszarów, na których mogą się znajdować miny, w celu ich rozminowania. 300 000 m² tych obszarów znajduje się obecnie pod wodą, a wspomniane ministerstwo nie dysponuje wystarczającym sprzętem, aby skutecznie zareagować na środowisko bezpieczeństwa związane z minami, które uległo drastycznej zmianie. Zagrożenie trudnymi do uniknięcia osuwiskami w okolicach obiektu do niszczenia amunicji wojskowej TROM w miejscowości Doboj może spowodować niekontrolowaną eksplozję przechowywanych tam ok. 4000 ton wybuchowych pozostałości wojennych i ostrej amunicji, jeżeli nie podjęte zostaną pilne prace rekultywacyjne. Powódź nie miała jednak wpływu na planowanie dotyczące niszczenia amunicji wojskowej w obiekcie TROM w Doboj.

Aby przyspieszyć popowodziowe operacje rozminowywania i przygotować proces długoterminowej odbudowy, Komisja zaproponowała 20-procentową podwyżkę puli środków finansowych – 767 000 EUR – w stosunku do pierwotnego budżetu projektu, który wynosił 3,9 mln, co zostało zaakceptowane przez UNDP po konsultacji z ministerstwem obrony Bośni i Hercegowiny. Ponadto projekt zostanie przedłużony o kolejne 12 miesięcy. Nowe działania, które zostaną podjęte w ramach tego przedłużonego okresu, obejmują: zapewnienie większej zdolności 611 osób z ministerstwa obrony zajmujących się rozminowywaniem, tak by pilnie mogły się zająć popowodziowym wykrywaniem min i rozminowywaniem w dotkniętych powodzią regionach, zorganizowanie specjalnego szkolenia w zakresie rozminowywania w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych: dostarczenie specjalnych wykrywaczy do głębszych poszukiwań, maszyn rozminowujących do pracy w trudnym terenie, dodatkowej ochrony osobistej, namiotów polowych, pojazdów medycznych oraz sprzętu do znakowania, a także pilne prace rekultywacyjne w sąsiedztwie TROM w Doboj pozwalające zapobiec powodowanym przez powódź osuwiskom zagrażającym temu obiektowi do niszczenia amunicji.

b) *Region OBWE*

W okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2014 r. kontynuowano wdrażanie decyzji Rady 2012/662/WPZiB ⁽¹⁾ dotyczącej wspierania działań zmniejszających ryzyko nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką oraz nadmiernego jej gromadzenia w regionie Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE). W odniesieniu do nowocześniejszych systemów bezpieczeństwa składów konwencjonalnej broni i amunicji na Białorusi i w Kirgistanie poczyniono dalsze postępy w zakresie wdrażania w terenie, by rozwijać zrównoważone i skuteczne systemy i infrastrukturę bezpieczeństwa w wybranych magazynach BSiL. Na Białorusi prawie ukończono już wszystkie prace w dużym arsenale na obrzeżach Homla i przy granicy państwowej z Ukrainą. Na wczesną jesień 2014 r. zaplanowano oficjalne otwarcie wyremontowanego magazynu.

W Kirgistanie w obwodzie batkeńskim, w miejscowości Kojtasz w obwodzie czujskim i w miejscowości Gulcza w obwodzie oszyńskim zakończono projektowanie nowych magazynów BSiL i amunicji konwencjonalnej oraz istniejących magazynów, które mają zostać wyremontowane. Ze względu na konieczność przeprowadzenia dodatkowych badań topograficznych i geologicznych w regionie charakteryzującym się dużą aktywnością sejsmiczną przedłużono przewidywane terminy przetargów na projekt i usługi budowlane. Oczekuje się, że budowa jednego nowego magazynu rozpocznie się w październiku 2015 r.

W wyniku międzynarodowego przetargu dotyczącego nabycia specjalistycznego sprzętu do niszczenia BSiL, zostały zakupione oraz dostarczone do Kirgistanu specjalistyczne nożyce hydrauliczne. Zainstalowanie sprzętu, szkolenie personelu i zniszczenie nadwyżek BSiL nastąpi po zakończeniu prac budowlano-remontowych w magazynach.

Po okresie wstępnym, w którym zainteresowane ministerstwa obrony testowały pilotażową wersję specjalnego oprogramowania do elektronicznego ewidencjonowania BSiL i amunicji, Bośnia i Hercegowina, a także Czarnogóra wniosły o przedłużenie tego okresu, natomiast Kirgistan, Republika Mołdawii i Tadżykistan przedłożyły krajowe wymogi techniczne w celu dostosowania tego oprogramowania do specyficznych potrzeb tych państw. Albania, Serbia i Kazachstan poinformowały, że podjęły decyzję o wykorzystywaniu swoich własnych krajowych systemów ewidencjonowania. Kontynuowano ponadto konsultacje z innymi państwami uczestniczącymi w OBWE, które są ewentualnie zainteresowane zapoznaniem się ze wspomnianym oprogramowaniem; ostatnio dołączyła do nich Ukraina.

c) *Afryka*

I. Wdrożenie w pierwszej połowie 2014 r. decyzji Rady 2012/121/WPZiB ⁽²⁾ dotyczącej wspierania działań promujących dialog i współpracę między UE, Chinami i Afryką w zakresie kontroli broni konwencjonalnej nadal przyczyniało się do zwiększenia świadomości i pogłębienia dialogu między przedstawicielami

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:297:0029:0033:EN:PDF>

⁽²⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:054:0008:0013:EN:PDF>

społeczeństwa obywatelskiego, przemysłu i rządu Chin, UE i państw afrykańskich na temat zwalczania nielegalnego handlu BSiL i jej nadmiernego gromadzenia w Afryce Wschodniej i procesu dotyczącego traktatu o handlu bronią.

W dniu 18 marca *Saferworld*, Chińskie Stowarzyszenie ds. Kontroli Zbrojeń i Rozbrojenia (CACDA) i *Africa Peace Forum* zorganizowały wspólnie seminarium w Pekinie pod hasłem „Wspieranie pokoju i bezpieczeństwa w Afryce: w kierunku wspólnych działań w zakresie zwalczania nielegalnej broni lekkiej i amunicji”, w którym udział wzięło ponad 60 uczestników. Spotkanie to odbyło się pod egidą wspólnej grupy roboczej ekspertów Afryka-UE-Chiny. Zapewniono dzięki niemu intensywniejszy dialog i ściślejszą koordynację polityczną między dyplomatami z Afryki i państw członkowskich UE, dyrektorem regionalnego centrum ds. zwalczania rozprzestrzeniania broni strzeleckiej i lekkiej w Regionie Wielkich Jezior i Rogu Afryki (RECSA) oraz władzami Chin w odniesieniu do praktycznych działań niezbędnych do tego, by zająć się kwestią nielegalnej BSiL i amunicji w Afryce Wschodniej. Przy okazji tego seminarium odbyło się spotkanie delegacji wyższych rangą urzędników i ekspertów z Afryki zajmujących się kontrolą zbrojeń z Departamentem ds. Afryki w chińskim ministerstwie Obrony, a także z ambasadorem Tanzanii w Pekinie. W wyniku tej wizyty ustanowiono w szczególności grupę ambasadorów państw członkowskich RECSA w Pekinie. Oczekuje się, że dzięki tej inicjatywie kwestie związane z BSiL w Afryce Wschodniej zostaną lepiej uwzględnione w programie działań chińskich urzędników.

W dniu 6 maja *Saferworld*, *Africa Peace Forum* i CACDA zorganizowały w Nairobi regionalną konferencję pod hasłem „Zwiększanie zdolności i zacieśnianie współpracy w celu zwalczania nielegalnej BSiL i amunicji w Afryce Wschodniej”. Uczestniczyło w niej ponad 50 dyplomatów, urzędników, naukowców i ekspertów z Chin, Afryki i Europy. Spotkanie to przyczyniło się do większego skoncentrowania się na praktycznych inicjatywach wspierających i wspomagających wdrażanie protokołu z Nairobi dotyczącego zapobiegania, kontroli i zmniejszania liczby BSiL w Afryce Wschodniej. Przy okazji tej konferencji delegacja chińskich urzędników i ekspertów przeprowadziła konsultację z głównymi zainteresowanymi stronami z Kenii oraz z sekretariatem RECSA.

W okresie sprawozdawczym grupa robocza ekspertów odbyła ponadto spotkanie ze swymi chińskimi członkami w Pekinie (w styczniu) w celu omówienia bieżących i planowanych działań oraz przyszłego finansowania; w lutym afrykański członek grupy złożył wizytę w Pekinie; w styczniu i w lutym zorganizowano posiedzenie dwustronne z udziałem delegatury UE w Chinach; w maju odbyła się wizyta studyjna w Kenii z udziałem członków i doradców grupy, w maju miały miejsce posiedzenia afrykańskich członków grupy z przedstawicielami afrykańskich ambasad z siedzibą w Pekinie. Zorganizowano też szkolenia wprowadzające: dla kenijskiego krajowego punktu kontaktowego ds. BSiL (w kwietniu) i ugandyjskiego krajowego punktu kontaktowego ds. BSiL (od kwietnia do czerwca).

Ponadto na wniosek grupy roboczej ekspertów agencja *Conflict Armament Research* przeprowadziła w dniach 17–26 stycznia kompleksowy przegląd bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami w trzech magazynach broni i amunicji w stolicy Somalii – Mogadyszu. Wnioski przedstawione w sprawozdaniu mają pomóc federalnemu rządowi Somalii w uzyskaniu międzynarodowej pomocy na cele budowy lub remontu infrastruktury służącej do zapewniania bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami.

Opublikowano ponadto dwa sprawozdania analityczne; pierwsze – pod tytułem „Chiny a traktat o handlu bronią – perspektywy i wyzwania”, a drugie – poświęcone obiegowi BSiL w Afryce i zawierające ocenę skuteczności prowadzonych obecnie działań dotyczących SALW. Oba sprawozdania rozesłano do przeszło 500 podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, decydentów politycznych i polityków w Chinach, UE i Afryce.

- II. Wykorzystując środki finansowe z długookresowego komponentu Instrumentu na rzecz przyczyniania się do Stabilności (IcSP), UE w dalszym ciągu realizowała – za pośrednictwem Regionalnego Centrum Broni Strzeleckiej i Lekkiej w Regionie Wielkich Jezior i Rogu Afryki z siedzibą w Nairobi – projekt na rzecz wsparcia walki z nielegalnym gromadzeniem broni palnej i amunicji oraz z nielegalnym handlem bronią palną i amunicją w Afryce. Projekt ten przyczynia się do realizacji komponentu „Pokój i Bezpieczeństwo” wspólnej strategii Afryka-UE. Po zakończeniu pierwszego etapu projektu w czerwcu 2013 r., w ramach którego wsparto między innymi struktury instytucjonalne i zdolności ustawodawcze w szeregu państw Afryki Wschodniej, w lipcu 2013 r. rozpoczął się etap drugi, którego celem jest wzmocnienie zdolności państw afrykańskich w zakresie skutecznego realizowania i koordynowania działań skierowanych przeciwko rozprzestrzenianiu nielegalnej BSiL i handlowi nią. W pierwszej połowie 2014 r. w ramach tego projektu nadal wspierano działania na rzecz utworzenia organu koordynacyjnego szefów policji Afryki kontynentalnej (AFRIPOL), a także przeprowadzono szereg działań na rzecz udoskonalenia struktury instytucjonalnej RECSA, tak by zwiększyć jej skuteczność. RECSA koordynowało również działania z odnośnymi organizacjami regionalnymi, aby wesprzeć inicjatywę dotyczącą wspólnej grupy zadaniowej ds. rzeki Mano w celu zaplanowania i przeprowadzenia

wspólnej operacji w państwach sąsiadujących z tą rzeką; pomogło to również, przez zapewnienie pomocy technicznej i sprzętu do celów bezpieczeństwa, we wzmocnieniu wspólnej grupy zadaniowej ds. korytarza transportowego Tanganika. Po przekazaniu Libierii, Mali, Gwinei i Sudanowi Południowemu pod koniec ubiegłego roku siedmiu elektronicznych maszyn do znakowania, przeprowadzono szkolenie następcze dla odnośnych organów krajowych. Jeśli chodzi o bezpieczeństwo zapasów, w ramach projektu wsparto władze w Rwandzie, tak by mogły przeprowadzić ocenę i ewentualnie rozpocząć budowę arsenału; przeprowadzono następnie warsztaty szkoleniowe. Podjęto istotne wysiłki w celu zwiększania wiedzy, m.in. w postaci imprezy towarzyszącej zorganizowanej przez RECSA przy okazji 5. odbywającego się co dwa lata posiedzenia państw poświęconego wdrażaniu oenzetowskiego programu działania.

- III. Dnia 24 czerwca 2013 r. Rada przyjęła decyzję 2013/320/WPZiB⁽¹⁾ zapewniającą wsparcie UE w wysokości do 5 mln EUR, przeznaczone na pomoc władzom Libii w realizacji zadania polegającego na zabezpieczeniu ogromnej ilości zapasów broni konwencjonalnej i amunicji. UE oferuje to wsparcie, aby pomóc właściwym organom Libii wstrzymać dalsze niekontrolowane rozprzestrzenianie broni konwencjonalnej i amunicji, które to zjawisko nadal pogłębia poczucie braku bezpieczeństwa w Libii, państwach sąsiadujących i całym regionie. Koncepcja projektu uwzględnia złożoną sytuację polityczną i związane z tym wyzwania w Libii, jak również konieczność zapewnienia odpowiedzialności na szczeblu krajowym i wzmocnienia pozycji partnerów lokalnych. Planowany czas realizacji projektu to pięć lat. Pomoc udzielana w ramach wspomnianej decyzji Rady stanowi część kompleksowego podejścia UE do wspierania procesu przechodzenia do demokracji, trwałego pokoju i bezpieczeństwa w Libii. Decyzja Rady jest uzupełnieniem działań misji pomocy granicznej UE w Libii służących w perspektywie krótkoterminowej rozwijaniu zdolności Libii do zwiększenia bezpieczeństwa jej granic lądowych, morskich i powietrznych, a w perspektywie długoterminowej – opracowaniu szerszej strategii zintegrowanego zarządzania granicami. Strategia ta jest realizowana przez GIZ, niemiecką agencję na rzecz współpracy międzynarodowej.

W okresie sprawozdawczym w Departamencie Uzbrojenia i Amunicji libijskiego Ministerstwa Obrony zorganizowano szkolenie wprowadzające dotyczące zarządzania amunicją. Jego uczestnicy przeszli podstawowe szkolenie w zakresie zarządzania amunicją, obejmujące kwestie wdrażania międzynarodowych wytycznych technicznych dotyczących amunicji (IATG). Ponadto w Trypolisie na terenach należących do ministerstwa obrony zbudowano poligon do ćwiczeń praktycznych w zakresie magazynowania amunicji, a kilka krytych powierzchni ćwiczeniowych jest remontowanych. GIZ wnosi także wkład – w koordynacji z misją ONZ ds. wspierania Libii (UNSMIL) i innymi partnerami – w opracowywanie ram szkolenia dotyczącego kwestii bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami. Z myślą o wspieraniu władz libijskich w rewitalizacji składów amunicji i zarządzaniu ich bezpieczeństwem GIZ przygotowuje umowę z *Danish Demining Group* i jedną z miejscowych organizacji społeczeństwa obywatelskiego (3F) na zniszczenie 21 głowic bojowych i oczyszczenie terenu o powierzchni 600 000 m² na terenie dawnego składu amunicji w Suk Al-Ahad; przygotowywana jest także inna umowa – ze *Sterling International Group* – na oczyszczenie terenu wokół składu amunicji w Al-Watja. Ponadto podpisano umowę z organizacją *DanChurchAid* (DCA) dotyczącą zakupu i dystrybucji zamków do broni i szaf do przechowywania broni w Misracie, w celu wsparcia działań w zakresie zarządzania BSiL finansowanych na mocy unijnego Instrumentu na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju (zob. poniżej). Dystrybucja 4 800 blokad spustu rozpoczęła się w kwietniu 2014 r., a zakończyła – w maju 2014 r. i odbywała się w ramach 13 przedsięwzięć dystrybucyjnych zorganizowanych przez DCA we współpracy z wolontariuszami z Libijskiego Czerwonego Półksiężycza. W maju 2014 r. w ramach 6 przedsięwzięć dystrybucyjnych rozprowadzono 500 boksów do przechowywania broni. Pod koniec okresu sprawozdawczego dalsze etapy kilku projektów prowadzonych na mocy przedmiotowej decyzji Rady należało opóźnić ze względu na pogarszającą się sytuację w zakresie bezpieczeństwa w Libii.

- IV. Ponadto od września 2012 r. w ramach wspólnego projektu organizacji *DanChurchAid* oraz duńskiej Rady ds. Uchodźców, finansowanego z komponentu Instrumentu na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju (IcSP) dotyczącego reagowania kryzysowego, prowadzono szkolenia dla ludności cywilnej w Libii w zakresie ryzyka, powodowanego przez BSiL. Projekt ten ma pomóc zmniejszyć liczbę wypadków związanych z BSiL oraz jej optyczną widoczność. *DanChurchAid* popiera również polityki władz lokalnych w zakresie bezpiecznego zarządzania BSiL w celu zapobieżenia przemocy z wykorzystaniem broni. Dotychczasowe działania obejmują wsparcie psychologiczno-społeczne w 28 szkołach w okolicy Misraty, rozminowywanie 96 800 m² w okolicy Trypolisu oraz organizację 11 szkoleń dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Obrony. Na południu, w rejonie miasta Sabha podpisano porozumienie dotyczące szkolenia saperów w dziedzinie niszczenia amunicji wybuchowej, a 2 452 osoby ze środowisk migrantów, straży pożarnej i szkół odbyły szkolenia dotyczące zagrożeń związanych z minami. W ramach tego pakietu w celu wsparcia działań organizacji *Mines Advisory Group* na rzecz usuwania niewybuchów zakupiono opancerzoną koparkę do niszczenia amunicji wybuchowej. Zatrudniono doświadczonego operatora i przeszkolono pracowników personelu krajowego do obsługi tej maszyny. *Mines Advisory Group* przyczyniła się do usunięcia 27 bomb o masie 250 kg i 12 bomb o masie 500 kg, 57 pocisków i przeszło 2 000 pocisków i moździerzów w rejonie miasta Az-Zitan.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:173:0054:0064:EN:PDF>

Inny projekt, również realizowany przez *Mines Advisory Group*, zainicjowano w styczniu 2014 r., aby jeszcze bardziej ograniczyć zagrożenie dla ludzi związane z wybuchowymi pozostałościami wojennymi (ERW) i propagować bezpieczne praktyki i zachowania w społecznościach dotkniętych zagrożeniami, które wiążą się z takimi pozostałościami wojennymi i z BSiL. Projekt ten skupia się w szczególności na: (i) szkoleniu w zakresie ryzyka związanym z propagowaniem bezpiecznych praktyk i zachowań w społecznościach dotkniętych obecnością ERW i BSiL oraz na (ii) poprawie krajowych zdolności do reagowania na zagrożenia spowodowane przez porzucone uzbrojenie i niewybuchy. Działania koncentrują się na regionie Az-Zintan i Hun/Waddan, gdzie projekt posłuży rekrutacji i przeszkoleniu zespołów zajmujących się ERW oraz usunięciu i zniszczeniu wykrytego porzuconego uzbrojenia i niewybuchów.

Ponadto w marcu 2014 r. rozpoczęto wdrażanie środka służącego budowaniu zdolności władz Libii w zakresie reagowania kryzysowego. Działanie to, wdrażane przez organizację *Small Arms Survey*, ma przyczynić się do rozwijania zdolności władz Libii do zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego i publicznego. Jego cele szczegółowe to: (i) budowanie krajowych zdolności w zakresie określania struktury, oceniania i analizowania interwencji przez organy rządowe w sektorze bezpieczeństwa, a także (ii) udzielanie wsparcia dla opracowywania strategii i planów operacyjnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, potencjalnie także z uwzględnieniem zagrożeń dla bezpieczeństwa związanych z BSiL. Wdrażanie tego działania skupi się na dwóch obszarach pilotażowych, które zostaną wskazane we współpracy z władzami Libii. Rozpoczęto współpracę z libijskim ministerstwem spraw wewnętrznych, a w niedalekiej przyszłości przewidziane jest zorganizowanie warsztatów wprowadzających.

- V. W ramach mandatu przewidującego zapewnianie doradztwa i szkolenia na rzecz władz nigerskich, aby zwiększyć ich zdolności zwalczania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej cywilna misja w dziedzinie WPBiO EUCAP Sahel Niger przeprowadziła w dniach 30 czerwca – 4 lipca 2014 r. szkolenie nigerskich urzędników w zakresie zarządzania uzbrojeniem i amunicją.
- VI. UE pracuje obecnie nad ewentualną decyzją Rady na rzecz wsparcia działań w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami, po to aby zmniejszyć ryzyko nielegalnego handlu BSiL i amunicją do tych rodzajów broni w regionie Sahelu.

d) *Ameryka Środkowa*

UE kontynuowała realizację projektu wspierającego program kontroli broni strzeleckiej i lekkiej w Ameryce Środkowej (CASAC). W ramach długookresowego komponentu Instrumentu na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju we wrześniu 2012 r. rozpoczęto drugi etap wsparcia wspomnianego projektu, przy czym partnerem wykonawczym projektu, uprzednio realizowanego przez UNDP, jest Komisja ds. Bezpieczeństwa Systemu Integracji Środkowoamerykańskiej (SICA). Wkład projektu UE w inicjatywę CASAC ma przyczynić się do ustanowienia podstaw struktury regionalnej oraz długoterminowej strategii służących zwalczaniu nielegalnego handlu bronią w Ameryce Środkowej – zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym. Projekt jest wdrażany w Ameryce Środkowej i państwach sąsiadujących, ze szczególnym naciskiem na 8 państw członkowskich SICA (Belize, Gwatemalę, Honduras, Kostarykę, Nikaragę, Panamę, Republikę Dominikany i Salwador). SICA zainicjował proces tworzenia planów strategicznych krajowych komisji multidyscyplinarnych w poszczególnych krajach, które to plany posłużą za wsparcie w opracowaniu wieloletniego wspólnego kalendarza na potrzeby programów monitorowania, raportowania i badania w odniesieniu do broni palnej i zapobiegania przemocy z wykorzystaniem broni. Ponadto wspomniany projekt poprzez grupę ekspertów, która wchodzi w skład działających w 8 państwach członkowskich SICA komórek zajmujących się wywiadem i uzbrojeniem, koncentrowała się w pierwszej połowie roku na przygotowaniu trzeciej operacji regionalnej zaplanowanej na koniec 2014 r. i służącej skonfiskowaniu broni, materiałów wybuchowych i amunicji. Operacja ta będzie kolejną po operacjach regionalnych przeprowadzonych z powodzeniem w 2012 i 2013 r., w wyniku których – według danych SICA – zatrzymano 6 113 osób i skonfiskowano 8 863 sztuki broni, 21 540 sztuk amunicji i 444 ładunki wybuchowe. W koordynacji z Forum Przewodniczących Parlamentów Ameryki Środkowej i Karaibów (FOPREL), wyniki pierwszego regionalnego posiedzenia dyrektorów prywatnych firm ochroniarskich i parlamentarzystów, które odbyło się w 2014 r., doprowadziły do opracowania projektu regionalnych ram prawnych w celu zaktualizowania i zharmonizowania ustawodawstwa prywatnych firm ochroniarskich w 8 państwach beneficjentach. Ponadto zakończono ocenę kilku państw członkowskich SICA, którą przeprowadzono aby zidentyfikować potrzeby sprzętowe z myślą o szerszym wykorzystaniu platform służących do śledzenia broni palnej.